

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA TOIMIKAUSI 2023 -2024

1. Esiopetusyksikkö
Lankilan päiväkoti
2. Esiopetuksen opetus- ja oppimisjärjestelyt

2.1. Esiopetuksen toiminta-ajat ja lomat

Syyslukukausi 10.8.-22.12.2023 (91 päivää)

*syysloma 16.10.-20.10.2023 (vko 42)

*joululoma 23.12.2023-7.1.2024

Kevätlukukausi 8.1.-31.5.2024 (96 päivää)

*hiihtoloma 19.2.-23.2.2024 (vko 8)

2.2. esiopetusryhmien rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset

Lankilan päiväkodissa toimii kaksi esiopetusryhmää. Esiopetuksessa on yhteensä 35 lasta, joista 34 on kaksivuotisessa esiopetuksessa ja yksi lapsi on yksivuotisessa esiopetuksessa. Ryhmät noudattavat Vihdin kaksivuotisen esiopetuksen suunnitelmaa. Kaikki esioppilaat ovat täydentävässä varhaiskasvatuksessa.

Vilijonkat ryhmässä on 21 lasta. Ryhmän henkilöstö: varhaiskasvatuksen opettaja, kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa sekä kaksi varhaiskasvatuksen avustajaa. Vilijonkat toimivat yhden aamupäivän metsässä, Lankilan kodan alueella. He palaavat päiväkodille lounaalle.

Hemulit ryhmässä on 14 esioppilasta ja seitsemän 5-vuotiasta varhaiskasvatusikäistä lasta. Ryhmän henkilöstö: kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja.

Esiopetusikäiset muodostavat Metsä-Hemulit pienryhmän. Metsä-Hemulit toimii luontoeskarina ja he ovat kolmena päivänä viikossa metsässä, päiväkodin kodan alueella. Metsässä toimitaan aamupäivän ajan, he palaavat päiväkodille lounaan jälkeen.

Molemmat esiopetusryhmät hyödyntävät monipuolisesti päiväkodin oppimisympäristöä sekä hyödyntävät aktiivisesti päiväkodin lähiympäristön ulkoilumahdollisuuksia (esim. urheilukenttä, leikkipuistot).

Esiopetusryhmät tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään, jotta eri kouluihin menevät lapset tutustuvat toisiinsa.

2.3. varhaiskasvatuksen pedagogisten painotusten toteuttaminen esiopetuksessa

Leikin ja liikunnan merkitys lapsen kasvuille ja kehitykselle, henkilöstön toiminnalle, toimintakulttuurin muutokselle, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiselle sekä oppimisympäristöjen rakentamiselle

Esiopetuspäivään sisältyy leikkiä sekä sisällä että ulkona. Leikki ja leikillisyyden nivoituvat toiminnallisen oppimisen kautta kiinteästi esiopetuksessa kulloinkin käsiteltävään aiheeseen. Lasten leikkeihin tuodaan mukaan opetuksellisia asioita.

Aikuisen läsnäolo, aito kiinnostus ja vuorovaikutussuhteeseen panostaminen arjessa näkyy lasten yhteisöllisyyden lisääntymisenä. Kaveritaitojen harjoittelu liittyy esiopetuslapsilla kiinteästi leikin maailmaan, opetamme kaveritaitoja ja lapset saavat harjoitella tunne- ja vuorovaikutustaitoja turvallisessa ympäristössä henkilöstön tukena. Henkilöstön tehtävänä on olla leikissä, sekä tuoda uusia elementtejä lapsen leikkeihin. Tämä tapahtuu erilaisilla toiminnallisilla menetelmillä. Henkilöstön tehtävänä on tukea jokaisen lapsen pääsemistä leikkiin sekä olla läsnä erityisesti sellaisten lasten leikissä, jossa häntä tarvitaan lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitojen tukemisessa.

Luomme turvallisen oppimisympäristön ja kohtaamme lapset sensitiivisesti päivittäisissä tilanteissa. Lämmin vuorovaikutus sekä lapsen kokemus turvallisuuden tunteesta auttaa häntä oppimaan uutta. Opetamme lapsia selvittämään erimielisyyksiä ja riitoja mini-versosovittelun avulla. Esiopetuksessa toimitaan pääsääntöisesti pienryhmissä. Monimuotoiset ryhmät vaihtelevat lasten tarpeen sekä toiminnan mukaan. Toimintakauden aikana oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Lasten kokouksissa kuunnellaan lasten mielipiteitä ja toiveita. Yhdessä lasten kanssa oppimisympäristöä arvioidaan ja muutetaan säännöllisin väliajoin. Luontoeskarissa hyödynnetään metsän antamat mahdollisuudet.

Liikunta huomioidaan ja toteutetaan arjessa Vihdin varhaiskasvatuksen liikuntavuosiopetuksen mukana. Liikunta sisältää kasvattajan suunnittelemaa ja ohjattua liikuntaa sekä lapsen omaehtoista liikuntaa. Liikunta huomioidaan toiminnan monimuotoisuudessa. Lapsia innostetaan ja kannustetaan löytämään liikunnan ilo. Näin hänellä on mahdollisuus oppia huomaamaan liikunnan vaikutus omaan hyvinvointiin.

Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmaprosessi

Jokaiselle lapselle tehdään oma henkilökohtainen esiopetussuunnitelma yhdessä huoltajan kanssa. Suunnitelmaan kirjataan lapsen henkilökohtaiset vahvuudet, tavoitteet sekä menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Lapsi osallistuu oman suunnitelmansa laatimiseen sekä arvioimiseen oman taitotasonsa mukaan

toleranssiympyrän avulla. Lapsen ollessa täydentävässä varhaiskasvatuksessa esiopetuksen lisäksi, lapsen esiopetussuunnitelma korvaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman

Osallisuuden vahvistaminen

Esiopetuksessa panostetaan tutustumiseen, ryhmäytymiseen sekä turvallisen ilmapiirin luomiseen, jotta jokainen lapsi tuntee kuuluvansa ryhmäänsä sekä toimivansa ryhmän aktiivisena jäsenenä. Henkilöstö havainnoi lapsia ja lapsiryhmässä esiintyviä ilmiöitä ja pyrkii vastaamaan niihin. Kysymme lapsilta mielipiteitä sekä ajatuksia heidän mielenkiinnon kohteista sekä myös näkemystään heitä itseään koskevissa asioissa.

Pienryhmätyöskentely on toiminnan lähtökohta. Yhdessä tekeminen, kokeminen ja oppiminen mahdollistuvat parhaiten pienryhmässä. Molemmat esiopetusryhmät toimivat erilaisissa pienryhmissä esiopetusvuoden aikana.

Lasta tuetaan tunnistamaan ja tuomaan esille omat vahvuutensa, sekä tarpeensa. Kaikki lapsen tunteet sallittuja, ja hyväksytyjä. Autamme lasta rauhoittumaan ja etsimään ratkaisuja sekä apukeinoja tilanteisiin

Toleranssiympyrästä, sosiogrammista sekä läheisyydenkehästä saatua tietoa hyödynnetään ryhmän suunnitelmassa sekä oppimistilanteissa lasten kanssa.

2.4. retket

Esiopetuksessa tehdään metsäretkiä lähiympäristöön säännöllisesti. Myös lähiympäristön oppimisympäristöä hyödynnetään (urheilukenttä, leikkipuisto, pururata). Esiopetus käy Vihdin uimahallissa uimakoulussa keväällä 2024 neljä kertaa/ryhmä. Esiopetus käyttää tarvittaessa Vihdin kunnan eri liikuntapaikkoja sekä mahdollisesti vierailee kirjastossa tai kolmannen sektorin järjestämissä tapahtumissa. Esiopetuksesta vierailaan Vihdin museossa syyskuussa sekä tehdään kevätretki Uudenmaan alueelle keväällä 2024.

3. ARVIOINTI

Esiopetuksen laatua arvioidaan yksilötasolla, yksikkötasolla ja järjestäjä tasolla. Arviointi indikaattorit eri tasoille valikoituvat Karvin laadun indikaattoreista, eli laatumittareista varhaiskasvatuspäällikön johdolla varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Arvioinnista saatua tietoa käytetään esiopetuksen toiminnan ja sisällön kehittämiseen kaikilla arvioinnin tasoilla.

Yksilötasolla arvioidaan lapsen osallisuutta suhteessa omaan esiopetuksen oppimissuunnitelmaan ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään toleranssiympyrää, erilaisia kartoituksia sekä opettajan ja lapsen yhdessä tekemää arviointia lapsen omasta oppimisesta.

Yksikkötasolla arvioidaan ryhmän toimintasuunnitelman ja yksikön esiopetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Järjestäjätasolla arvioidaan varhaiskasvatuksen pedagogisten painopistealueiden toteutumista sekä tehdään varhaiskasvatuksen asiakkaille asiakastytyväisyyskysely, joka toinen vuosi.

Lisäksi arviointimenetelminä käytössä ovat toleranssiympyrä, sosiogrammi ja läheisyyden kehä.

Esiopetukseen osallistunut lapsi saa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen osallistumistodistuksen.

4. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

4.1. arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kirjaa tähän lasten määrä, yhteistyötoimijatahot, mikä on tarve opiskeluhuollon palveluista)

Lasten määrä ja kuvaus opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Lankilan päiväkodissa on kaksivuotisessa esiopetuksessa 35 lasta, kaikki käyttävät myös täydentävää varhaiskasvatusta.

Tehostetussa tuessa on alle 5 lasta

Erityisessä tuessa on alle 5 lasta.

Alueellisen varhaiskasvatuksen erityisopettajaresurssi on n. 8.5h/vko.

Opiskeluhoollon psykologin resurssitarve kohdentuu sekä yhteisölliseen että yksilölliseen työskentelyyn, arvio resurssitarpeesta on 1,4h/vko.

Kuraattori vierailee esiopetusryhmissä syksyllä, jolloin tehdään tarkempi suunnitelma ryhmäkohtaisista esimerkiksi tunne- ja kaveritaito- ohjauksista, arvio resurssitarpeesta on 0,5h/vko.

Neuvolan terveyden hoitajan resurssitarve on 0,13h/vko.

Opiskeluhoollon asiantuntijat osallistuvat yksikön yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön sekä tarvittaviin yksilöllisiin opiskeluhoollon palavereihin.

Yksikön opiskeluhoitoryhmään kuuluvat yksikön henkilökunta, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvolaterveydenhoitaja, psykologi ja koulukuraattori. Tarvittaessa opiskeluhoitoryhmä kutsuu koolle muita asiantuntijoita.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä, että yksilökohtaisena opiskeluhoiltona. Yhteisöllisen opiskeluhoiltotyön tukena on Vihdin kunnan opiskeluhoillon ohjausryhmä.

Opiskeluhoillon tarpeet nousevat lasten ja perheiden tilanteista sekä tarpeista. Yksikkökohtainen opiskeluhoiltoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

4.2. päiväkotiyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi

Yhteisenä teemana esiopetuksessa on toimintakaudelle 2023-2024 yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet:

- jokaisella lapsella on kaveri
- psykologinen turvallisuus

Varhaiskasvatusyksikössä toimii yhteisöllinen opiskeluhoiltoryhmä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Aiheet yhteisöllisiin opiskeluhoiltoryhmän tapaamisiin nousevat esiopetuksen ilmiöistä ja tarpeista.

Päiväkodinjohtaja johtaa opiskeluhoiltoryhmää ja toimii myös koollekutsujana.

Jokaisen varhaiskasvatusyhteisössä työskentelevän velvollisuus on seurata fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumista. Huolen herätessä työntekijä tuo asian esihenkilön tietoon, joka vie asiaa eteenpäin yhteisöllisessä opiskeluhoiltotyössä.

Yksikön toimenpiteet:

Yhteisöllisen opiskeluhoiltopalaverin aihe 6.11.2023 on kaveritaidoissa ilmenevät eri tunteet ja psykologinen turvallisuus

Esiopetusryhmissä puhutaan paljon kaveritaidoista, hyvästä käyttäytymisestä ja toisten erilaisuuden hyväksymisestä. Henkilöstön tehtävänä on varmistaa, että jokaisella lapsella on vähintään yksi kaveri. Henkilöstö sanoittaa vuorovaikutustilanteita sekä niissä nousevia tunteita. Tunnetaitoja vahvistetaan päivittäisissä tilanteissa sekä kohtaamisissa.

Lankilan päiväkodissa tavoite on hyvinvoiva ja oppiva lapsi, joka omaa hyvän itsetunnon sekä kaveritaidot. Akateemisten ja ryhmässä toimimisen lisäksi lapset tarvitsevat oman elämän hallitsemisen taitoja sekä omasta hyvinvoinnista huolehtimisen taitoja, joita opetellaan esiopetuksen arjessa.

Tällä toimintakaudella meillä on erilaisia hyvinvointia vahvistavia kuukausiteemoja:

- liikunta, lepo, ravinto, kaveritaidot ja tunteet, leikki ja luovuus

Näitä teemoja käsitellään lasten kanssa esiopetuksen arjessa. Huoltajat saavat tietoa viikkoviestien välityksellä ja pääsevät osallistumaan pohdintaan sekä toimintaan oman lapsensa kanssa.

4.3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän opiskeluhoollollisen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai varhaiskasvatuksen opettaja toimii pääsääntöisesti koollekutsujana. Ryhmän kokoaja voi olla myös muu opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu, esim. terveydenhoitaja.

Toisin siis kuin pedagoginen ja oppimisen tuki, yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan/opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta. Oppilaan näkemykset huomioidaan häntä koskevissa asioissa iän ja kehitystason mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on lapsen kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraaminen ja edistäminen sekä tukitoimien suunnittelemine.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus, jonka kirjaa pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen opettaja. Oppilashuoltokertomuksen säilyttää päiväkodin johtaja lukitussa kaapissa.

Oppilashuoltokertomuksesta siirretään kouluun huoltajien luvalla erilliseen lupakaavakkeeseen kirjatut asiakirjat. Päiväkodin johtaja vastaa asiakirjojen siirrosta tulevaan kouluun / esiopetuspaikkaan. Päiväkodin johtaja arkistoi jäljennöksen siirtoluvasta sekä mahdollisesti siirtämättömät oppilashuoltokertomukset.

Huoltaja huolehtii esioppilaan erityisruokavaliotarpeen ilmoittamisesta Vihdin kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Päiväkotilapselle, oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan sairauden vaatima erityisruokavalio. Lääkärintodistus vaaditaan, kun kyse on ruokavaliohoitoisesta sairaudesta.

Esioppilaan tarvitsema lääkehoito toteutetaan Vihdin kunnan lääkehoitosuunnitelman /ohjeistuksen mukaisesti. Lapselle laaditaan lääkehoitosuunnitelma.

4.4. yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä päiväkodissa työskentelevien ammattilaisten ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona. Yhteisölliset opiskeluhoiltooryhmit kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ryhmäkohtaiset pedagogiset työryhmit kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Pedagogiseen työryhmään osallistuvat ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, päiväkodinjohtaja ja halutessaan lapsen hoiltaja.

Viidissä opiskeluhoilto työ perustuu yhteistyötä toteuttavien henkilöiden ja tahojen keskinäiseen luottamukseen ja ammatillisuuteen. Yhteistyö hoiltajien kanssa rakentuu kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogiin. Opiskeluhoilto palvelujen tulee olla tasavertaisesti jokaisen oppilashoiltto palveluja tarvitsevan esioppilaan, hoiltajien ja esiopetushenkilöstön käytettävissä.

Sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteuttamisesta sovitaan hoiltajien kanssa ja lasta kuullen. Varhaiskasvatusyksikkö tiedottaa hoiltajille opiskeluhoillon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen vanhempainillassa hoiltajille kerrotaan:

- opiskeluhoillon käytänteistä esiopetusvuoden aikana.
- esiopetusyksikön monialaisen opiskeluhoiltto työ toteuttajat
- opiskeluhoiltto työ aikataulu esiopetusvuoden aikana. Ennalta sovittujen kokouspäivien lisäksi monialaisen yhteistyön toteuttajat voidaan kutsua koolle tarvittaessa.

Tarvittaessa esiopetuksessa tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden eri tahojen kanssa.

4.5. suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Yleisesti kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas/opiskelija joutuu yhden tai useamman muun lapsen tai nuoren toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimyksen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan.

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas. (MLL 2021)

Korostamme varhaista puuttumista, myös pieniin asioihin, sekä hyviä kaveritaitoja. Toiminnassa keskeistä on huomata hyvä ja kaunis käytös. Kaikilla aikuisilla on velvollisuus puuttua aina havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen.

Vihdin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ristiriitojen ratkaisu tapahtuu MiniVerson eli sovittelun avulla. Henkilöstö perehdytetään MiniVerson käyttöön 2023-2024 toimintakauden aikana. Jokaisen työntekijän tulee tietää riitojen sovittelun periaatteet ja käytänteet, joita sitten sovelletaan ryhmissä lasten ikätason ja valmiuksien mukaan.

Yksikkökohtaiset toimenpiteet kiusaamisen ehkäisemiseksi:

Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen keinoja kuvataan päiväkodin "Kaveritaito"-suunnitelmassa. Korostamme varhaista puuttumista, myös pieniin asioihin, sekä hyviä kaveritaitoja ja käytöstapoja. Avaamme lapsille "kiusaamis"-sanaa. Samalla, kun sanoitamme tapahtunutta, lapsi kuulee aikuisen sanovan kiusaamiselle tarkemman, tapahtumaa kuvaavan termin. "Sinusta tuntui pahalta kun Matti tönäisi sinua".

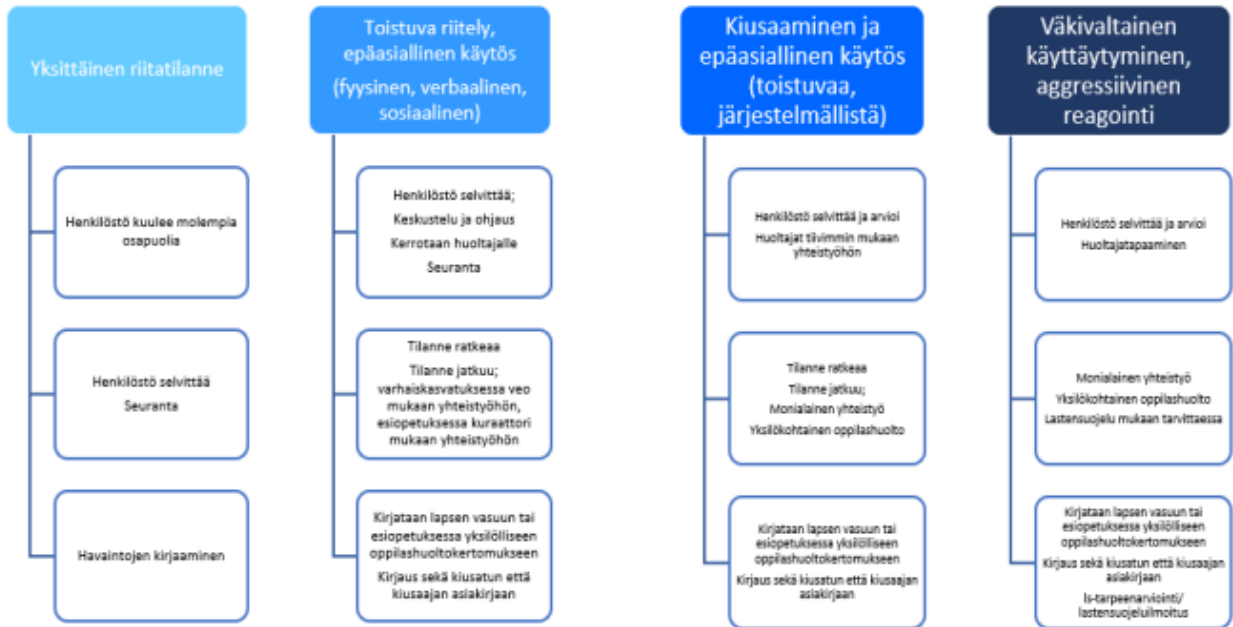
Toiminnassa keskeistä on huomata hyvä ja kaunis käytös. Käytössä on "KivaKaveri"-merkki, joka näytetään lapselle onnistumisen merkinä. Yhdessä opetellaan kauniita käytöstapoja sekä toisten kunnioittamista. Tärkeässä roolissa tässä työssä on meidän aikuisten esimerkki. Kaikilla aikuisilla on velvollisuus puuttua aina havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen. Aikuisesta asia voi tuntua pieneltä, mutta lapsen maailmassa se voi olla iso asia.

Päiväkodissämme ristiriitojen ratkaisu tapahtuu MiniVerson eli sovittelun avulla. Jokainen työntekijä perehdytetään MiniVerson käyttöön. Jokaisen tulee tietää riitojen sovittelun periaatteet ja käytänteet, joita sitten sovelletaan ryhmissä lasten ikätason ja valmiuksien mukaan.

Henkilöstön oma malli ja toiminta ovat keskeistä kaveritaitojen opettamisessa. Henkilöstö kunnioittaa lasta; laskeutuu fyysisestikin lapsen tasolle, ottaa katsekontaktin kyselee ja kuuntelee. Henkilöstö on rauhallinen ja puhuu ystävällisesti. Henkilöstö sanoittaa ja nimeää niin lapsen kuin myös omiakin tunteitaan. Lasten tunnetaitoja kehitetään suunnitelmallisesti ja niitä harjoitellaan myös arjen eri tilanteissa.

Henkilöstö havainnoi ja ennakoii arjen tilanteita. Henkilöstö on henkisesti läsnä keskittyen tähän hetkeen. Lapsella on tunne, että henkilöstö on läsnä häntä varten, lasta ei jätetä yksin tunteidensa kanssa. Henkilöstö mallintaa tilanteita antamalla lapselle valmiita sanoja ja lauseita, joiden avulla ristiriitatilanteet voidaan välttää. Huomioidaan, että kasvattajan kosketus (esim. syli) ei ole vain rangaistus. Henkilöstö kiinnittää huomiota positiiviseen kosketukseen ja läheisyyteen.

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – toimintamalli

4.6. toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Sekä yhteisöllisen, että yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toteuttamisesta sovitaan aina huoltajien kanssa ja lasta kuullen. Esiopetusyksikkö tiedottaa huoltajille opiskeluhoitoon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma sisältyy vuosittain laadittavan esiopetuksen toimintasuunnitelmaan, jonka sivistyslautakunta hyväksyy.

5. OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

5.1 Lasten osallisuuden huomioiminen

Luomme rakenteet, joissa lapset voivat tuoda esille ajatuksiaan ja toiveitaan. Lasten aloitteisiin vastataan ja niitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Kuuntelemme

lasten toiveita mm lastenkokouksissa, mutta myös arjessa. Lastenkokouksissa myös opetellaan kuuntelemaan toisia, kunnioittamaan toisten mielipiteitä sekä tekemään kompromissejä.

Pysähdymme lasten ajatusten äärelle, luomme puitteet jokaisen lapsen onnistua ja oppia omia vahvuuksiaan hyödyntäen. Lapsen oma ajatus omista asioistaan pyritään selvittämään, tukena erilaiset työskentelytavat.

Lapset osallistuvat oman esiopetussuunnitelmansa tekemiseen toleranssiympyrän avulla. He pohtivat omia vahvuuksiaan sekä harjoittelevat samalla itsearviointia. Arvioinnin kohteena on mm. tavaroista huolehtiminen, ohjeiden muistaminen ja niiden kuunteleminen, kaveritaidot, työskentelytaidot. Yhdessä myös mietitään, miten eri asioita voidaan harjoitella. Huhtikuussa lapsen kanssa käydään läpi tehty toleranssiympyrä ja lapsi saa kertoa ja arvioida, miten harjoiteltavat asiat ovat edistyneet.

5.2 Huoltajien osallisuuden huomioiminen

Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä korostuvat kuunteleminen, luottamus ja avoin vuorovaikutus. Erilaisuuden hyväksyminen ja sovitusta asioista kiinni pitäminen on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Huoltajien ajatuksia kuullaan lasten tuonti- ja hakutilanteissa. Heidän kanssaan esiopetuskeskusteluissa sovitaan yhteistyökäytänteistä, sekä siitä minkälaista tietoa ja miten, he haluavat lapsensa arjesta esiopetuksessa.

Vanhempainilloissa huoltajat pääsevät tutustumaan toisiinsa ja saavat tietoa esiopetuksen arjesta sekä saavat mahdollisuuden vaikuttaa siihen.

Esiopetuksen toiminta suunnitellaan 1-2 viikoksi kerrallaan. Tämä suunnitelma lähetetään huoltajalle sähköpostilla viikkokirjeenä, jossa myös kerrotaan muista tärkeistä tapahtumista päiväkodissa. Esiopetusryhmillä on suljettu blogi, johon huoltajat on kutsuttu mukaan. Blogissa kerrotaan toiminnasta sekä henkilöstön että lasten näkökulmasta. Blogissa käytetään paljon kuvia. Tavoitteena on, että lapset ja huoltajat katselevat kotona yhdessä blogia ja lapsi saa kertoa esikarjan toiminnasta.

Päiväkodissa nostetaan esille tänä vuonna kuukausittaisia hyvinvointiteemoja, joihin huoltajat pääsevät osallistumaan sekä itsenäisesti että yhdessä lapsensa kanssa.

5.3 Yhteistyö nivelvaiheessa

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö rakentuu lapsesta esiopetusvuoden aikana saatuihin kokemuksiin ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS) tai henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOJKS) tietoihin. Vihdissä lapsen LEOPS ja HOJKS kirjataan Wilmaan.

Tärkein esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoite on tehdä lapsen oppimisen polku mahdollisimman eheäksi. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on antaa luokanopettajalle kaikki opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto lapsesta oppijana ja hänen tuen tarpeistaan. Näin luokanopettaja voi suunnitella omaa opetustyötään saamiensa tietojen pohjalta ja lapsen oppimisen polku muodostuu lapsen tarpeita vastaavaksi. Opinpolkua vahvistaa myös se, että esiopetuksessa hyväksi havaittuja toimintatapoja siirretään kouluun.

Vihdin kunnan sisällä kokoontuu Eskarista Ekalle -yhteistyötiimi, johon osallistuvat erityisopetuksen asiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija, koulun erityisopettajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Tiimi kokoontuu vuosittain syyskuussa tarkastelemaan ja kehittämään prosessia sekä marraskuussa käymään alustavasti läpi tuen oppilaiden alustavat tiedot. Maaliskuussa käydään tiedonsiirrot, joihin osallistuvat koulun erityisopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja sekä mahdollisuuksien mukaan päiväkodin johtaja.

Esiopetuksesta siirrytään oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin, ruotsinkielisestä esiopetuksesta siirrytään Vichtis svenska skolaniin. Kevään aikana koulu järjestää yhteistyössä esiopetuksen kanssa tarpeen mukaan koulun henkilöstön tutustumiskäynnit esiopetusryhmiin.

Huhtikuussa alkaa Kuusi askelta kouluun- toimintamalli, jonka osana toukokuussa esioppilaat tutustuvat kouluun ja pidetään vanhempainillat. Esiopetus järjestää vanhempainillan, johon kutsutaan koulun edustaja.

Elo- syyskuussa käydään yksilölliset siirtopalaverit, joihin osallistuvat huoltajat, varhaiskasvatuksen opettaja, luokanopettaja, erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa kuraattori ja muita asiantuntijoita. Tarvittaessa tietoja voidaan siirtää myös jo keväällä, jos se on mahdollista. Päiväkodinjohtaja ja rehtori vastaavat siirtymävaiheyhteistyöstä.

Lapsen tutustuminen koulutyöhön

Kouluun tutustumisprosessi on hyvä aloittaa mahdollisimman varhain esiopetusvuoden aikana.

Yhteisiä tapahtumia voidaan järjestää pitkin toimintakautta mahdollisuuksien mukaan. Koulut järjestävät kouluun tutustumispäivän toukokuussa, johon osallistumisesta vastaavat lapsen huoltajat.

Kuusi askelta kouluun

Vihdin esiopetuksessa on käytössä Kuusi askelta kouluun –toimintamalli, joka on

kehitetty auttamaan esiopetusikäisten lasten perheiden orientoitumista koululaisen perheen arkeen. Malli on kehitetty ”Yhdessä olemme enemmän” – LAPE Uusimaa - hankkeessa. Tavoitteina on pienen koululaisen ja hänen perheensä tukeminen koulun alkaessa, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja koululaistaitojen edistäminen. Kuusi askelta kouluun -projektin sisällön suunnittelu ja materiaalin kokoaminen alkavat yhteistyössä huoltajien kanssa, henkilöstö suunnittelee tarkemmin teemat ja niihin liittyvät toiminnot kuudelle viikolle. Toiminnan käynnistyessä huoltajien kanssa käydään päivittäisiä keskusteluja, jotka liittyvät kyseisen viikon teemaan. Teemat alkavat tutuista päiväkotia, lapsia ja huoltajia koskettavista aiheista ja etenevät lähemmäs koululaisarkea. Teemat kestävät kerrallaan viikon ajan ja jokainen teema sisältää tehtävän sekä lapselle että huoltajalle. ”Läksy” on väline, jolla lapsi oppii yhdistämään koti- ja kouluarjen toisiinsa ja näin turvallisuuden tunne lisääntyy.

Lisätietoa aiheesta Kuusi askelta kouluun-linkistä:

[Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena](#)

Syyskuussa varhaiskasvatuksen opettaja vierailee mahdollisuuksien mukaan 1.-luokassa katsomassa, miten kouluvuosi on alkanut. Käynnin aikana luokanopettaja ja opettaja käyvät keskustelua siirtymävaiheen asioista ja lasten koulunkäynnin alkutunnelmista.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman siirto

Esiopetuksen päättyessä opettaja varmistaa, että esiopetusvuoden aikana huoltajan ja mahdollisesti lapsen kanssa käydyt keskustelut on kirjattu Wilma-järjestelmään. Wilma sulkeutuu esiopetuksen päättyessä, jonka jälkeen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma on Wilmassa luokanopettajan luettavissa. Rehtori vastaa ensimmäisen luokan opettajan perehdyttämisestä siirtokäytänteisiin. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisten tietojen siirtämiseen ei tarvita erillistä lupaa huoltajalta.

Mikäli lapsi siirtyy kouluun muuhun kuntaan, esiopetuksen oppimissuunnitelmasta luovutetaan tulostettu kopio huoltajalle uuteen kouluun vietäväksi. Alkuperäinen dokumentti arkistoidaan.

Pedagogiset asiakirjat ja niihin liittyvät käytänteet

Pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja siirto kuvataan esiopetussuunnitelman kappaleessa 5.6 ja 6.3.

5.4 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Esiopetuksessa teemme yhteistyötä Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

6. Turvallisuus / mahdollinen varautuminen poikkeustilanteisiin

Varhaiskasvatustyksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy sähköisenä vihti.pelsu.fi/vihti.

Päivämäärä ja päiväkodinjohtajan allekirjoitus

12.10.2023 Nina Ruotsalainen

LIITE 1. Kulttuurikasvatussuunnitelma